

В. М. Щепакін,
доктор мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри теорії та історії музики
Харківської державної академії культури
ORCID ID: 0000-0001-7616-9687

ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ КУЛЬТУРИ В МИСТЕЦЬКОМУ СПРОТИВІ АГРЕСОРОВІ

Від початку повномасштабної російської агресії творчі харків'яни – ті, хто залишилися в місті, й ті, що вимушено полишили його, чинять потужний мистецький спротив ворогові. Важливу роль у творчо-волонтерському русі як у Харкові, так і в інших містах України й за кордоном, відіграють численні представники Харківської державної академії культури. Навіть перелік різноманітних благодійних концертів і творчих заходів, організованих або за ініціюванням, або за участю викладачів, студентів і випускників ХДАК, не кажучи про всіх їх учасників, буде надмасштабним. Тож назвемо лише деякі з цих акцій і персоналій.

Чи не найважливішу роль у висвітленні подій, що відбуваються в нашому місті і безпосередньо на передовій відіграють журналісти, серед яких є й представники нашої академії: Леонід Логвиненко – заслужений журналіст України, викладач кафедри журналістики ХДАК, поет, фотокореспондент, автор численних фоторепортажів, поетичних збірок, неодноразово долучався до виконання пісень (у тому числі на власні слова) з гуртом «Папа Карло», і Дмитро Брук – знаний харківський медійник, викладач кафедри телерепортерської майстерності, нині прес-офіцер 5-ї Слобожанської бригади Національної гвардії України.

До числа відомих у місті волонтерів належить і Кирило Шкурєєв – заслужений тренер України зі спортивних танців, кандидат мистецтвознавства, в. о. декана хореографічного факультету, організатор і безпосередній учасник численних творчих акцій у місті, що відбулися за часів повномасштабної війни.

Неможливо оминати творчу діяльність кандидатки мистецтвознавства, старшої викладачки кафедри фортепіано Ярослави Сердюк – організаторки й активної учасниці багатьох концертів у Харкові, збір від яких постійно спрямовується на потреби підрозділів ЗСУ і ТрО. Разом із доктором мистецтвознавства, доцентом кафедри теорії та історії музики Василем Щепакіним вона була співмодераторкою творчих зустрічей, що відбувалися в ХДАК

(онлайн та оффлайн) з фронтменом музичного гурту «Папа Карло» колишнім випускником ХДАК Василем Рябком, нині воїном 5-ї Слобожанської бригади НГУ, і членами цього колективу, з відомим харківським композитором, співаком і волонтером, лауреатом премії «Київська пектораль – 2024» Борисом Севастьяновим і ще одним вихованцем ХДАК, автором популярного торговельного бренду «Харків залізобетон» Патріком Кассанеллі, нині воїном ЗСУ, а також творчої зустрічі, організованої ХДНБ ім. В. Г. Короленка «Музична журналістика в умовах воєнного стану».

Попри поважний вік волонтерську концертну діяльність у місті провадить і Олександр Склярів – заслужений діяч мистецтв України, професор, завідувач кафедри фортепіано, провідний концертмейстер Харківської обласної філармонії. Його партнеркою по виступах є кандидатка мистецтвознавства, старша викладачка кафедри хорового диригування та академічного співу, солістка-вокалістка філармонії Вікторія Гіголаєва-Юрченко.

У філармонічних благодійних концертах постійно виступає і Марія Стецюн – викладачка цієї ж кафедри, солістка-вокалістка, постійна учасниця численних благодійних концертів у Харкові.

Потужними волонтерами і концертними виконавцями є члени улюбленого в місті ансамблю викладачів кафедри народних інструментів «ЦимБандо»: Олександра Савицька, Надія Мельник і Костянтин Хітушко, які з неодмінним успіхом не лише постійно виступають із великими програмами в самому Харкові, а й у деокупованих районах області, та в різних містах України.

Представницями естрадного напрямку є відомі в місті вокалістки заслужена артистка України, доцент, завідувачка кафедри музично-драматичного театру Людмила Кудрич і Світлана Манько, завідувачка кафедри естрадного та народного співу кандидатка мистецтвознавства, доцент, авторка і виконавиця патріотичних пісень та кліпів. Лише за останні два роки вони стали ініціаторками проведення низки онлайн всеукраїнських конкурсів-фестивалів естрадної творчості, гроші від проведення яких спрямовуються на підтримку ЗСУ.

Інша представниця цієї кафедри Галина Бреславець, кандидатка мистецтвознавства, заступниця декана факультету музичного мистецтва, разом із очолюваним нею студентським фольклористичним гуртом «Фарби» також є учасницею низки благодійних концертів у ХДАК та в місті на користь ЗСУ.

Потужною є творча діяльність представників факультету сценічного мистецтва. Так, численні творчі заходи в місті були зрежисовані кандидатом мистецтвознавства, доцентом кафедри режисури Романом Набоковим. Благодійні вистави фентезі «Зачарована» від Театру Мадрігал у ТРЦ «Nikolsky»

були поставлені під орудою художнього керівника театру та режисера-постановника, старшого викладача цієї ж кафедри Олексія Настаченка. Учасниками цього проекту стали також викладачі Ольга Лачко, Ігор Сікалов, Кристина Настаченко, Алла Гіхонк, яка також була режисеркою-постановницею благодійного концерту до Дня музики та Всеукраїнського дня бібліотек в ТРЦ «Nikolsky».

В умовах воєнного стану єдиним воєнним оркестром, який зараз не лише зберігся в Харкові, а й бере найактивнішу участь у багатьох творчих акціях, є оркестр 5-ї Слобожанської бригади НГУ, значну частину якого складають колишні вихованці факультету музичного мистецтва ХДАК.

Найвидатнішим із нещодавніх міжнародних творчих досягнень, яким може пишатися ХДАК, є премія Оскар за документальний фільм «20 днів у Маріуполі», співавторкою якого є випускниця академії, журналістка та продюсерка Associated press Василіса Степаненко.

Гідно презентують мистецтво українського Харкова за кордоном студенти-хореографи: Марія Савчук (міжнародні конкурси і турніри у Великобританії), учасники Театру народного танцю «Заповіт» (Міжнародні конкурси в Італії, Австрії, Чехії, Естонії) та ін.

Організувавши самодіяльні фольклористичні гурти «Родовід» і «Da libertate» з українських біженців, знайомлять німецьких слухачів зі слобожанськими народно-пісенними традиціями, збираючи за виступи гроші для потреб ЗСУ, кандидатка мистецтвознавства, доцент, заслужена артистка України Вікторія Осипенко (Галле) та аспірантка Катерина Жук (Гамбург).

Яскравий хоровий колектив організувала в Німеччині випускниця ХДАК, суперфіналістка європейського сезону «Голос країни – 13» (2023 р.) Галина Печенізька, яка після участі в цьому шоу повернулася в Україну і зараз успішно працює з юними талантами в Києві. Нещодавно вона увійшла до складу журі European Sensation art festival, який нещодавно завершився в Туреччині.

З численними благодійними концертами виступають аспіранти факультету музичного мистецтва баяніст Олександр Мовчан (Франція) і гітарист Максим Трянов (Австрія, Німеччина, Литва). У Швейцарії в Люцерні провадить активну диригентську діяльність на чолі хору Українського культурного центру «Prostir» випускник магістратури ХДАК 2024 р. Олексій Яцюк. Ще декілька хормейстерів – вихованців ХДАК (Олександр Сергієня, Микита Маринчак, Олександр Сидоров та ін.) виступають у різних європейських країнах у складі хору ХНАТОБ «Схід Орега». Перераховує частину із зароблених грошей на потреби ЗСУ єдина з України солістка Цирку дю Солей в Лас-Вегасі, віконавиця Гімну Україну в ринзі до початку бою за чемпіонські

титули В. Ломаченка з Девіном Хейні (2023) вихованка ХДАК Мар'яна Сობоль.

Вихованці театрального факультету ХДАК – члени Театру-студії Експериментальної майстерні театральних досліджень «ЕКМАТЕДОС» за часів повномасштабної війни ставали переможцями та лауреатами міжнародних театральних фестивалів у Франції, Італії, Іспанії, Єгипті.

Наведені факти та імена лише частково, далеко не повно і вельми поверхово презентують мистецьку діяльність в Харкові та за його межами студентів, викладачів і випускників ХДАК, яка є важливою складовою культурного спротиву бездуховній російській навалі.

Ван Цзяцин,

викладач вокалу та хорових дисциплін
Кайфінського інституту культури
та мистецтв (Китайська Народна
Республіка)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ МОДУСИ ХОРОВОЇ МУЗИКИ В СУЧАСНОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

У світовому музичному мистецтві в його діахронних та синхронних вимірах хоровій музиці належить особлива місія консолідації спільнот, обумовлена перманентним потенціалом щодо духовної консолідації, а також акумуляції та збереження духовного досвіду, аксіологічних настанов. У вимірах сьогодення формуючи плюралістичний простір перетину не тільки стилів, жанрів, суб'єктивних ракурсів художньої рефлексії, а й національних традицій, постаючи як у самостійному статусі, так і як необхідна, атрибутивна компонента «великих» жанрів академічної традиції, хорова музика відбиває сутність мультимедійної ситуації поч. ХХІ ст. – ризомність, різноспрямованість повноправних у своїй вагомості для людини та людства модусів осмислення світу та культурного спадку як цілісності у просторі та часі.

Концентрованим утіленням такої ризомної картини світу стає в контексті хорової музики України акцентоване дослідниками «співіснування»: традиційних хорових жанрів; поява нових та змішаних жанрових форм (хорова картина, музично-сценічне дійство, кантата – мініатюрний реквієм тощо); введення хору в специфічно-симфонічний або драматичний жанри; поява концептуальних хорових жанрів (а-капельна хорова опера, а-капельна